

літні, не мають нормального харчування, медичної допомоги — це національна трагедія на рівні Голодомору. **Водночас**, коли ми вийдемо на вулицю, то побачимо, що у нас частка дорогих машин більша, ніж у розвинутих країнах (3 газ.).

Іван Вихованець

РЕВНИЙ — РЕВНИВИЙ

Нерідко мовці не розрізняють подібних за звучанням, але відмінних значеннєво слів *ревний* і *ревнивий*. Прикметник *ревний* виразно спрямований на позитивну характеристику людини, а слово *ревнивий*, навпаки, — на негативні вияви її (людини) вдачі.

Основним лексичним значенням прикметника *ревний* є значення «надто ретельний, старанний у чому-небудь; відданий, вірний»: *У ділі ж ми **ревні**...* (П. Усенко); *Великий сподвижник і **ревний** оборонець православ'я, він [ігумен] був і вірним сином Батьківщини* («Людина і світ»). До цього значення додамо лексичний відтінок «сповнений великих прагнень, бажань, мрій»: *Чи, може, це юність **ревна**! Поки що мене баламутить,/ А я сподіваюсь даремно! Несягнене осягнути?* (М. Вінграновський). Друге лексичне значення цього прикметника пов'язане з передаванням щирості почуттів, зворушливості, наприклад: *Пісні були сумні, прості і **ревні**, аж краяли серце* (М. Коцюбинський); *Вона, переборовши на схилі літ численні земні спокуси, цілком віддалася нині **ревній** клятьбі і молитвам* (О. Гончар). Прикметник *ревний* виражає також значення 'пройнятий сумом, болем, жалем, гіркотою': *Ота стежина в нашій краї/ Одним одна, одним одна/ Біля воріт./ Дощами мита, переми-та./ Снігами знесена у даль,/ Між круглих соняхів із літа/ Мій **ревний** біль і **ревний** жаль* (А. Малишко); *Впала [Дзвінка] йому на груди і забилаь у **ревному** плачі* (В. Гжицький).

Прикметник *ревнивий* стосується почуття ревнощів, сумнівів у вірності, коханні: — *Молодий, та що й казати? Нікуди не годиться, а до того ще докучливий та **ревнивий**, а старий — тихий-тихий і покірний* (Т. Шевченко); — *То любиш? Говори, як на духу, бо я **ревнивий*** (М. Стельмах).

Перебуває у змістовому й емоційному зв'язку з першим значенням і друге значення слова *ревнивий* «схильний до заздросців, заздрісний», напр.: *Він дуже **ревнивий** до чийогось успіху. Мабуть, як і всі художники!* (М. Слабошпицький).

Отож уживаймо слова *ревний* і *ревнивий* відповідно до їхньої значеннєвої спеціалізації — передавання позитивних якостей людини (прикметник *ревний*) і негативних її характеристик (прикметник *ревнивий*).

Іван Вихованець

САМОЛІКУВАННЯ МОЖЕ ЗАШКОДИТИ ЧИ НАШКОДИТИ ЗДОРОВ'Ю?

У рекламах нових ліків нас закликають *не займатися самолікуванням* (правильно — *не вдаватися до самолікування*). Пояснюючи, чому цього не можна робити, уживають дієслова *нашкодити* і *зашкодити*, пор.: *Не займайтеся самолікуванням, це може **нашкодити** Вашому здоров'ю і Не займайтеся самолікуванням, це може **зашкодити** Вашому здоров'ю*. То яке із згаданих дієслів ужите правильно? Щоб відповісти на це запитання, порівняймо їх значення, подані в тлумачному Словнику української мови. *Нашкодити* означає «заподіяти шкоду кому-, чому-небудь», тобто передбачає когось або якесь природне явище (град, буревій, зливу), що спричинюють шкоду, напр.: — *Ой, лис ти, Григорію, лис. **Нашкодив** тихцем, а тепер піддобрюєшся?* (М. Стельмах); *Град багато **нашкодив**, бо пообивав цвіт на деревах, дуже поприбивав огороди і збіжжя* (Леся Українка). *Зашкодити* (*зашкоджувати*) виражає значення «завдати шкоди кому-, чому-небудь», але не кимсь або чимсь, а такої шкоди, що є негативним наслідком чогось, напр.: — *Ах, отче! Покиньте сю розмову, прошу вас! Вона вас бентежить, може **зашкодити** вашому здоров'ю!* (І. Франко). Саме таким може бути наслідок самолікування: або погіршення стану здоров'я, або й повна втрата його.

Отже, якщо йдеться про можливу шкоду самолікування, то потрібно вжити дієслово *зашкодити* або стійку словосполучу *завдати шкоди*. А згаданий фрагмент реклами укра-